

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 43

Fylke: Akershus

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hurdal

Emne: Ting til lekedom og vern mot sykdom. Bygdelag:

Oppskr. av: O. Orskolt

Gard:

(adresse): Hurdal

G.nr. 13 Br.nr. 6

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *egen granskning*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Det var vanlig at eldre folk brukte ringer på fingrene mot sykdommer. Det var visentlig mot gikt sykdom. Men ellers skulde det hjelpe også mot synet, hørslen, blodsotter og ellers meget annet.

2) Ringene var som regel glatte metalringer, enten av jern eller av messing, eller også blanding av begge slag. Noen var runde, i likhet med de nuværende forlovelsesringer. Andre var flate og litt buede. En slik ring blev kaldt gikttring her i Hurdal.

3) På den tid da slike gikttringer blev brukt, var det liten eller ingen opplysning blandt folk her, hverken med hensyn til skoler eller aviser av noen slag, eller noe annet i forbindelse hermed. Men det hendte en og annen gang at det kom akende etter vis en en skruppekø eller en krampkøring her gjennom bygden, og disse var gjerne utstyrt med ringer på fingrene, armbånd og perlebånd og annet sakt, og slike ting hadde de da gjerne å selge, og de anbefalte slike ting for folk som det aller beste middel mot nesten alle slags syk-

dommer. Og folk som på den tid var svært god-
troude kjøpte gjerne sneller annen av disse
gjenstandene. En slik giktring som nevnt, be-
talte folk gjerne med 1 mark og 6 skilling, som
svare til 1.00 kr.

4) Elektriske ringer var ukjendt her i eldre tider.

5) Heller ikke åpne ringer kommet sammen
av metaltråder kjennes til her før i tiden.

Når det gjelder spørsmålene 6. 7. 8. 9. kjennes
ikke til at folk her har benyttet slike ting,
uten det jeg ovenfor har beskrevet.

10) I enkelte tilfeller er det blitt benyttet
belte som middel mot en del sykdommer, så
som gikt og nervesmerter i rygg og mave.

11) Dette belte er brukt i den senere tid her,
og det er blitt anbefalt gjerne av leger og
kaldes elektrisk belte.

12) Et slikt belte blir brukt rundt mid-
jen, og det er forsynt med to poler som
skal plasseres, en på hver side nedst
på ryggen like ovenfor hoftene.

13) Slike midler mot sykdommer har
ikke forkammet her.

14) Før i tiden forkam det at gamle
menn brukte øreringer. Tidspunktet
når dette ophørte er vel omkring 60-70
år siden.

15) For det neste hadde slike øreringer
form som en pære. I alminnelighet
var det bly i dem. Og de var festet ved
hull gjennom øreplappene. Det var gjerne
enkelte pyntede som stakk hullene og
festet øreløddet, som det her het.

16) De hadde gjerne ørelødd i begge ørene.

17) Det skulde være et vern mot all slags

sykdom.

19) Hvis det var gamle fattigtjæringer, var betydningen ved å bære øreringer den samme som for gamle menn. Men hvis det var jenter og yngre kvinner, sann bar slike øreringer, så det nok noe forfengelighet i det også.

20) Her i Glurdal i gamle tider hadde folk stor tra på lånkræ som middel mot nesten ~~alt~~ slags sykdom. Lånkræ var meget skjelden og således vanskelig å få tak i. Den var svart lys-gyllen-av farge, og lå i små blærer under barken på gamle, store, eldre grantrær, her som forkam helst litt høit oppe i årene. Dette middel smurte de gjerne på huden hist og her av kroppen.